

РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

УДК 332.122.009.12

Андрусяк Н.О.

кандидат економічних наук, доцент,
Черкаський національний університет
імені Богдана Хмельницького

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ РЕГІОНУ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

У статті розглянуто сутність конкурентоспроможності регіону в умовах глобалізації, подано авторське бачення відповідної дефініції. Висвітлено завдання, передумови та види конкурентоспроможності регіону, обґрунтовано їх характеристики. Доведено комплексність досліджуваного поняття, складність наслідків та їх вплив на подальший рівень конкурентоспроможності. Обґрунтовано, що конкурентоспроможність регіону є керованим складником, властивістю ринкової системи, яку можна підвищити шляхом використання управлінських механізмів.

Ключові слова: конкурентоспроможність регіону, глобалізація, регіональна економіка, економічна система, конкурентні переваги.

В статье рассмотрена сущность конкурентоспособности региона в условиях глобализации, представлено авторское видение соответствующей дефиниции. Освещены задачи, предпосылки и виды конкурентоспособности региона, обоснованы их характеристики. Доказаны комплексность исследуемого понятия, сложность последствий и их влияние на дальнейший уровень конкурентоспособности. Обосновано, что конкурентоспособность региона является управляемой составляющей, свойством рыночной системы, которую можно повысить путем использования управленческих механизмов.

Ключевые слова: конкурентоспособность региона, глобализация, региональная экономика, экономическая система, конкурентные преимущества.

In the article the essence of competitiveness of the region in the conditions of globalization is considered, the author's vision of the corresponding definition is given. The task, preconditions and types of the region's competitiveness are described, their characteristics are substantiated. Complexity of the investigated concept, complexity of consequences and their influence on the further level of competitiveness are proved. It is grounded that the competitiveness of the region is a managed component, a property of a market system, which can be increased through the use of managerial mechanisms.

Keywords: regional competitiveness, globalization, regional economy, economic system, competitive advantages.

Постановка проблеми. Розвиток економічної системи на кожному етапі здійснюється під впливом сукупності чинників і явищ, частина яких є наслідком розвитку, а частина виникає в процесі їх поєднання. Окремі з явищ набувають масового і довгострокового характеру і згодом стають новими економічними тенденціями та створюють вектор, за яким надалі розвивається економічна система.

Розвиток регіональної економіки, її характеристик та властивостей визначається великою кількістю чинників та їх поєднанням, що мають різну природу та прояви. У відкритій економіці кількість чинників впливу зростає, а їх вплив для учасників економічних відносин стає більш відчутним та менш передбачуваним. Згодом такі процеси перетворюються у визначальні особливості розвитку економіки країни та її ре-

гіонів. До таких явищ належить глобалізація як властивість, наслідок та характеристика відкритої економічної системи. Під її впливом змінюється не лише економіка, але й основоположні її категорії, такі як конкурентоспроможність. Багатоаспектність цієї дефініції пов'язана із її сутністю та роллю в економіці суб'єктів господарювання, галузей, регіонів. Саме це поняття за-свідчує відповідність підприємства, галузі, регіону, країни новим ринково-економічним умовам господарювання. Очевидно, що регіон, який є платформою для підприємницької діяльності, розвитку галузей, інноваційно-інвестиційних процесів, втілення науково-технічних ініціатив, зокрема формування власної екологічної системи тощо, є першоджерелом конкурентоспроможності. Нині конкурентоспроможність регіону – малодосліджена категорія, яка потребує усебічного вивчення через сутність, природу, прояви та практичні особливості у глобалізаційній економіці.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Конкурентоспроможність підприємств та галузей господарювання є предметом досліджень вітчизняних та зарубіжних науковців, таких як М. Макаренко [1], Л. Антонюк, Д. Лук'яненко [2], Г. Чурик [3], М. Портер [4], М. Книш [5] та ін. Конкурентоспроможність регіону досліджували В. Шпильова [6], З. Варналій, Н. Прямухіна [7] та інші. Проте актуальність таких досліджень залишається високою через їх недостатність, багатоаспектність та регіональну специфіку.

Метою статті є висвітлення сутності, завдань, передумов та видів конкурентоспроможності регіону.

Виклад основного матеріалу. Конкурентоспроможність регіону – таке ж нове поняття, як і глобалізація, його критерії ще не досліджені, як і немає єдиного визначення цієї дефініції. Звернемося до вже наявних трактувань цієї категорії у науковому світі, розглядаючи це поняття за національним та регіональним масштабом.

Щодо визначення категорії «конкурентоспроможність» у макромасштабі, то під *конкурентоспроможністю національної економіки* найчастіше розуміється ступінь ефективності інститутів країни та урядових політик, які у довгостроковому плані відповідні рівню економічного зростання в межах структури світової економіки загалом. Професор В. Андріанов пише, що показник конкурентоспроможності країни є синтетичним показником, який об'єднує конкурентоспроможність товару, товаровиробника, галузеву конку-

рентоспроможність та характеризує положення країни на світовому ринку [8, с. 34].

Авторські визначення категорії «конкурентоспроможність» суттєво різняться, що пов'язано з такими важливими моментами. По-перше, конкурентоспроможність суб'єкта господарювання та конкурентоспроможність товарів – це не одне і те саме, це різні поняття, хоча вони мають спільний прояв. По-друге, конкурентоспроможність відмінна за масштабами: на рівні підприємств, галузей, регіонів, держав тощо ця категорія буде мати інші властивості, демонструвати інші характеристики, якості та принципи. По-третє, не всі поняття, пов'язані із конкурентоспроможністю, є похідними однієї категорії. Тому конкурентоспроможність слід розглядати не відокремлено від об'єкта, а у тісному зв'язку з ним, що доведено визначеннями науковців. Тому цю категорію, яка є відносною, також слід розглядати як прояв розвитку об'єкта економічних відносин.

Глобалізація здійснює вплив на будь-який об'єкт та прояв його конкурентоспроможності. Сила і напрям цього впливу залежать від просторового складника, який наголошує на тому, що конкурентоспроможність підприємства визначається у межах конкретного ринку у певний період часу.

Розглянемо сутність та зміст поняття «*конкурентоспроможність регіону*». Складність та багатоаспектність цього поняття зумовлена ринковими відносинами та світовою глобалізацією, оскільки конкурентоспроможність регіональної економіки в умовах ізоляції країни втрачає сенс. Конкурентоспроможність є синтезом багатьох економічних категорій. Як зазначається в науковій літературі, у широкому розумінні конкурентоспроможність – це зумовлена економічними, соціальними політичними чинниками позиція країни або товаровиробника на внутрішньому та зовнішньому ринках. За умов відкритої економіки вона може визначатися і як здатність країни (підприємства) протистояти міжнародній конкуренції на власному ринку і ринках інших країн [9].

Конкурентоспроможність регіону також часто розглядають «як здатність створювати умови на внутрішніх і зовнішніх ринках» [10, с. 53–55]. М. Портер – родоначальник теорії конкурентоспроможності – стверджував, що конкурують не регіони, а окремі компанії чи кластери компаній, але поряд із цим конкурентоспроможність може бути властива «меншим, ніж країна, політичним

чи географічним одиницям», а регіональним чинникам відводиться особлива роль [10, с. 42–47]. До таких чинників М. Портер відносить географічний, обґрунтовуючи складність конкурування між віддаленими суб'єктами господарювання. Ми не зовсім погоджуємося і цією позицією як такою, що не відповідає глобалізаційній економіці, адже очевидно, що наслідки глобалізації виводять конкурентоспроможність регіонів на новий рівень та підвищують актуальність її дослідження.

На думку В. Безуглої, *конкурентоспроможність регіону* – це здатність регіональної системи до управління своїми конкурентними перевагами, раціонального й ефективного розміщення продуктивних сил з метою забезпечення стійкого фінансового та економічного становища, одержання максимальної вигоди, задоволення об'єктивних і суб'єктивних потреб за умов самостійкості та самофінансування у межах чинного законодавства [11].

Більшість науковців пов'язують *регіональну конкурентоспроможність* із забезпеченням розвитку регіональної економіки, благополуччям населення регіону, ефективним використанням ресурсів та використанням якісних факторів виробництва [12]. Економіка регіону може бути конкурентоспроможна лише за умови вчасного формування нових конкурентних переваг, які сприяють економічному зростанню [13, с. 115].

Натепер основним підходом до визначення конкурентоспроможності регіону є надбання фахівців міжнародного Інституту розвитку менеджменту в Лозанні (IMD-Lausanne). Вони розуміють під конкурентоспроможністю регіону його здатність (населення, бізнесу і влади) перемагати в суперництві з іншими регіонами за залучення і створення нових факторів виробництва, забезпечуючи при цьому конкурентні переваги в економічному зростанні та рівні життя населення [14].

Огляд літературних джерел щодо визначення конкурентоспроможності регіону та опису її особливостей дає змогу зазначити таке:

1) єдиного визначення зазначеної дефініції немає, натомість дослідники акцентують увагу на наявності конкурентних переваг, але конкретизації їх переліку немає, як і критеріїв вибору;

2) поняття «конкурентоспроможність регіону» часто ототожнюється із «конкурентоспроможністю галузі та підприємства», що не відповідає реальній ситуації та спотворює бачення сутності, результатів дослідження та перспектив розвитку конкурентоспроможності регіону;

3) конкурентоспроможність регіону пов'язується передусім з економічним складником, якому надається абсолютна перевага, інші складники (екологічний, ресурсний, стратегічний тощо) беруться до уваги як другорядні, дотичні до основного поняття;

4) у дослідженнях конкурентоспроможності регіону не приділяється увага відповідному потенціалу, його складникам, чинникам впливу та ролі у розвитку регіональної економіки.

Регіональна конкурентоспроможність – комплексне поняття, місткість якого залежить від проявів глобалізації та її наслідків для територіальної економіки. Узагальнюючи наявні визначення у цій сфері та враховуючи сучасні умови розвитку економічних явищ і процесів, сформулюємо власне трактування зазначеної дефініції.

Конкурентоспроможність регіону, на думку автора, – це комплексна набута здатність економічної системи локального рівня забезпечити у наявних умовах та прогнозований перспективі низку регіональних переваг, які створюють передумови для формування вектору розвитку регіональної економічної архітектури з метою досягнення і утримання пріоритетних ринкових позицій її складників.

Забезпечення конкурентоспроможності – складний процес, який залежить від багатьох чинників та їх поєднання. Конкурентні позиції підприємства, галузі, регіону досягаються не водночас, але за період, коли активізація відповідної політики забезпечує результативність на відповідному рівні. Конкурентоспроможність регіону – відносне поняття, яке має власне, специфічне значення для регіону, країни, конкурентів, інвесторів, зовнішніх ринків (рис. 1). Критерії зазначеного наслідку розвитку регіональної економічної системи різні для усіх зазначених складників і залежать від того, які пріоритетні поняття (явища, процеси та їх наслідки) покладаються в основу поняття конкурентоспроможності.

Отже, поняття конкурентоспроможності регіону – це підсумок комплексу зусиль, констатація результату. Обставини і події, які привели до цього результату, поділяємо на *внутрішньо-* та *зовнішньорегіональні*. Розглянемо їх як зовнішні і внутрішні передумови конкурентоспроможності регіону.

До *зовнішніх* передумов конкурентоспроможності регіону відносимо передусім такі: вплив світових тенденцій та глобалізаційних проце-

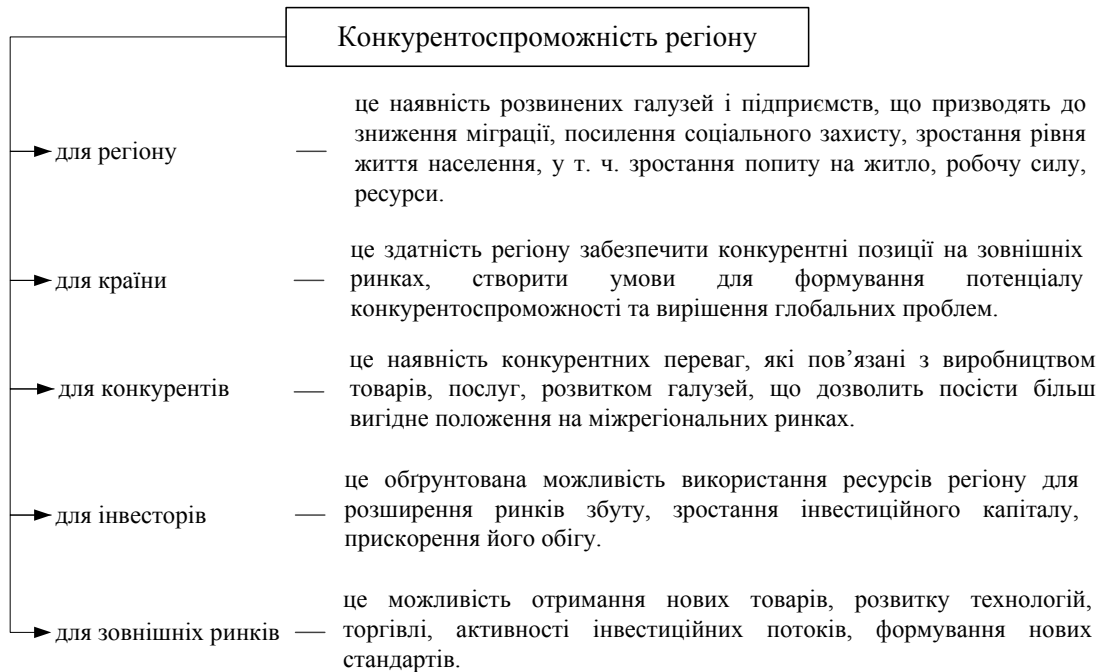

Рис. 1. Сутність конкурентоспроможності регіону для учасників економічної системи
Джерело: розробила автор

сів; політику держави щодо функціонування ринків, стратегічних галузей, монополій, тощо; законодавчі основи (внутрішньо- та зовнішньо-економічні відносини); політично-економічне становище країни; стан та швидкість розвитку міжрегіонального економічного простору.

До *внутрішніх* передумов конкурентоспроможності регіону відносимо: стан розвитку реальної економіки в регіоні; конкурентні позиції підприємств регіону; стан інвестиційно-інноваційної активності (у тому числі розвиток науки); специфіку, імідж регіону на міжрегіональному ринку; традиції щодо застосування нових технологій; розвиток інформаційного ринку; розвиток туристичного бізнесу у регіоні; географічно-ресурсну специфіку; участь регіону в проектах (локальний, світовий рівень).

Наголошуючи на комплексності поданої дефініції, актуально висвітлити її багатогранність та складність саме на рівні регіону. Окремі регіональні характеристики безпосередньо пов'язані з чинниками, які формують конкурентоспроможність території та впливають на неї. До них відносимо:

- єдність екологічного та соціально-економічного розвитку;
- єдність та системність інтересів реальної економіки;
- формування та зміцнення кооперативних зв'язків між підприємствами регіону;

- організацію виробництва, достатнього для задоволення попиту інших регіонів;
- єдиний напрям розвитку виробничої, економічної та соціальної інфраструктур;
- єдність соціальної, економічної, ресурсної та екологічної систем;
- відтворення умов для розвитку населення території.

Ці характеристики впливають на конкурентоспроможність регіону, але важливо зазначити, що конкурентоспроможність регіону не є простою сумою конкурентоспроможностей складових архітектури регіональної економіки, хоча і будується на їх основі. Саме через розмаїття складників та їх зв'язків формуються різні види конкурентоспроможності, які взаємопов'язані та взаємовпливові (рис. 2).

Рис. 2. Види конкурентоспроможності регіону
Джерело: розробила автор

Кожен виокремлений автором вид конкурентоспроможності має власні характеристики та єдиною економічною основою, що втілюється у наявності чи формуванні конкурентних переваг. Забезпечення сукупної конкурентоспроможності регіону (усіх видів водночас) неможливе, виходячи зі специфіки кожного виду (табл. 1), але досягнення одного виду обов'язково спричинить зміни у ймовірності досягнення інших видів конкурентоспроможності. Наприклад, ресурсна конкурентоспроможність «потягне» за собою інноваційну та інвестиційну, певною мірою – економічну та стратегічну, але здатна знизити показники екологічної та соціальної.

Види конкурентоспроможності між собою пов'язані, але пропорційність та синхронність такого зв'язку сумнівна, що підвищує актуальність дослідження кожного з окремих видів зазначеної властивості.

Конкурентоспроможність територій, як вважають практики, є макроекономічною системою показників, важливість яких значно менша, ніж аналогічних показників суб'єктів господарюван-

ня чи галузі. Аналіз динаміки цих показників використовується для оцінки з відповідного погляду країни, її галузей, а також перспектив регіонального розвитку. Автор вважає, що це не зовсім відповідає дійсності у відкритій економічній системі за умов формування міжрегіонального економічного простору, гіперактивного розвитку інформаційного ринку. Конкурентоспроможність території – та характеристика, яка дає змогу порівняти регіони між собою, використовувати позитивний досвід стимулювання розвитку галузей, комплексно оцінити наслідки глобалізації. Насамперед до таких наслідків відносимо екологічні, які мають світовий масштаб, але при цьому формуються на рівні регіонів. Глобальні наслідки світового економічного розвитку відповідним чином відображаються на конкурентоспроможності регіонів.

Висновки. У результаті проведеного дослідження варто відзначити, що:

– по-перше, конкурентоспроможність регіону – це комплексне поняття, що має складну структуру і таку ж складну систему наслідків,

Таблиця 1

Основні складники та характеристики видів конкурентоспроможності регіону

Види конкурентоспроможності	Часова характеристика	Основні складники та характеристики виду конкурентоспроможності
Економічна	Орієнтація на короткий період часу	– величина валового регіонального продукту; – розвиток підприємств усіх галузей економіки; – наявність інновацій та тенденції до зростання обсягів їх упровадження; – розвиненість ринків інвестицій; – наявність економічних та інших ресурсів
Екологічна	Орієнтація на довгостроковий період	– впровадження європейських екологічних стандартів та перспективи їх удосконалення; – активне впровадження екологічних інновацій; – створення економічних передумов для екологічних інвестицій
Інноваційна	Орієнтація на перспективу	– орієнтація на розроблення конкурентних інновацій; – усебічна розвиненість інноваційного ринку; – формування інноваційного іміджу регіону; – створення економічних та наукових передумов для інноваційного розвитку
Ресурсна	Орієнтація коротко- та середньостроковий періоди	– наявність конкурентних природних ресурсів; – раціональне використання та розвиток ресурсного ринку; – оцінка та діагностика потенціалу відновлення ресурсів
Соціальна	Орієнтація коротко- та середньостроковий періоди	– соціальні показники та рівень життя населення; – показники екологічності регіону, захворюваності населення; – темпи міграційної активності; – кількість робочих місць та її динаміка; – динаміка демографічних показників
Стратегічна	Орієнтація на коротко- та довгостроковий періоди	– кількість та продуктивність стратегічних підприємств; – явні стратегічні переваги (розташування регіону, розвиток традиційних галузей тощо); – неявні стратегічні переваги (стратегічний потенціал ринків, інвестиційно-інноваційні передумови, політика управління територіальним розвитком)

Джерело: розробила автор

що здійснюють вплив на наступний рівень конкурентоспроможності;

– по-друге, конкурентоспроможність ґрунтується на конкурентних перевагах та для різних регіонів передбачає різні методи та способи забезпечення;

– по-третє, конкурентоспроможність регіону формується під впливом сукупності чинників, завдань, властивостей та характеристик, які є системою взаємопов'язаних і взаємозалежних складників;

– по-четверте, види конкурентоспроможності, оцінка яких не враховує майбутнього стану, чинників впливу чи динаміки у прогнозованому періоді та орієнтована на оцінку наявного зараз рівня розвитку економіки, втрачає позиції як у науковому сенсі, так і в практичному, який пов'язано з прогнозуванням потенціалу конкурентоспроможності;

– по-п'яте, конкурентоспроможність регіону є керованим складником, властивістю ринкової системи, яку можна підвищити шляхом використання управлінських механізмів.

Бібліографічний список:

1. Макаренко М.В. Технологія управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства. Актуальні проблеми економіки. 2010. № 4. С. 114–119.
2. Лук'яненко Д.Г. Управління міжнародною конкурентоспроможністю в умовах глобалізації економічного розвитку: Монографія: У 2 т. / за ред. Д.Г. Лук'яненко, А.М. Поручника. Київ: КНЕУ, 2006. Т. 2. 592 с.
3. Чупик Г.Р. Наукові підходи до визначення категорій «конкуренція» та «конкурентоспроможність». Вісник Львівської комерційної академії. 2006. № 22. С. 55–58.
4. Портер М. Конкуренція. Москва: Вільямс, 2000. 495 с.
5. Кныш М.И. Конкурентные стратегии: Учеб. пособие. СПб.: 2000. 284 с.
6. Шпильова В.О. Конкурентоспроможність регіонів України: методологія та практика: монографія. Черкаси: Пономаренко. 2011. 278 с.
7. Прямухіна Н.В. Теоретико-методологічні засади розвитку архітектури регіонального ринкового простору. Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Економічні науки. 2014. С. 56–60.
8. Андрианов В. Конкурентоспособность России в мировой экономике. Экономист. 2007. № 10. С. 34–42.
9. Масляева О.О. Економічна сутність категорії «конкурентоспроможність»: дефініція та систематизація. Ефективна економіка № 10.

2011. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=737>

10. Портер М. Международная конкуренция. Москва: Международные отношения. 1993. 896 с.
11. Безугла В. О. Основи формування конкурентоспроможності регіонів України (на прикладі Полтавського регіону): автореф. дис. канд. екон. наук: спец. 08.10.01 «Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка»; Харк. нац. акад. міськ. г-ва. Харків. 2010. 20 с.
12. Бруна Э. Сравнительный анализ конкурентоспособности российских и французских регионов [Электронный ресурс] URL: <http://www.hse.ru/data/632/480/1238/Brana.pdf> (дата звернення 21.09.2018)
13. Калюжнова Н. Я. Конкурентоспособность регионов: теория и методология анализа в контексте современного экономического развития: автореф. дис. д-ра экон. наук: спец. 08.00.01, 08.00.05; Иркутск, гос. ун-т. Иркутск, 2004. 40 с.
14. Назаров М.И. Конкурентоспроможність регіону: суть та властивості. Ефективна економіка № 10. 2013. URL: www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2438 (дата звернення 22.09.2018)

References:

1. Makarenko, M.V. (2010), "Technology of management of international competitiveness of the enterprise", Aktualni problemy ekonomiky, vol. 4, pp. 114-119
2. Luk'ianenko, D.H. (2006), Upravlinnia mizhnarodnoiu konkurentospromozhnistiu v umovakh hlobalizatsii ekonomichnoho rozvytku [Management of international competitiveness in the conditions of globalization of economic development], KNEU, Kyiv, Ukraine.
3. Chupyk, H.R. (2006), "Scientific approaches to the definition of "competition" and "competitiveness" categories ", Visnyk Lvivskoi komertsiiinoi akademii, vol. 22, pp. 55-58
4. Porter, M. Competition, Williams, Moscow, Russia, 495 p.
5. Knish, M.Y. (2000), Konkurentnye strategii [Competitive strategies], SPb, Russia, P.495.
6. Shpylova, V.O. (2011), Konkurentospromozhnist rehioniv Ukrainy: metodolohiia ta praktyka [Competitiveness of Ukrainian regions: methodology and practice], ChP Ponomarenko, Cherkasy, Ukraine, P. 278.
7. Priamukhina, N.V. (2014), "Theoretical and methodological principles of the development of the architecture of the regional market space", Zbirnyk naukovykh prats Cherkaskoho derzhavnoho tekhnolohichnoho universytetu, Ekonomichni nauky, pp. 56-60.
8. Andryanov, V. (2007), "Russia's competitiveness in the world economy", Ekonomyst, vol. 10, pp. 34-42.

9. Masliaieva, O.O. (2011), "Economic essence of the category "Competitiveness": definition and systematization", *Efektivna ekonomika*, vol. 22, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=737>
10. Porter, M. (1993) *International competition, International Relations*, Moscow, Russia, 896 p.
11. Bezuhla, V. O. (2010), "Fundamentals of the Competitiveness of the Regions of Ukraine (for example, Poltava Region)", Ph.D. Thesis, specialty 08.10.01 "Placement of productive forces and regional economy", *Kharkivska natsionalna akademiia miskoho hospodarstva*, Kharkiv, Ukraine.
12. Briuna, E. "Comparative analysis of competitiveness of Russian and French regions", available at: <http://www.hse.ru/data/632/480/1238/Brana.pdf>, (Accessed 21 September 2018).
13. Kaliuzhnova, N. Ya. (2004), "Competitiveness of Regions: Theory and Methodology of Analysis in the Context of Modern Economic Development", Ph.D. Thesis, *National economy, Irkutsk, state. un-t. Irkutsk, Russia*, p. 40.
14. Nazarov, M.I. (2013), "Competitiveness of the region: the essence and properties", *Efektivna ekonomika*, [Online], no. 10, available at: www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2438 (Accessed September 2018).

Andrusiak N.O.

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Bohdan Khmelnytsky National University of Cherkasy

COMPETITIVENESS OF THE REGION IN GLOBALIZATION CONDITIONS

The development of a regional economy, its characteristics and properties are determined by a combination of factors having different nature and manifestations. In an open economy, the number of factors of influence is increasing, and their influence on economic relations becomes more tangible and less predictable. Such processes turn into the defining features of the development of the economy of the country and its regions of the phenomenon. Such phenomena include globalization as a property, consequence and characteristic of an open economic system. Under its influence, fundamental economic categories, such as competitiveness, are changing. This concept confirms the correspondence of the enterprise, industry, region, country, new market and economic conditions of management.

The study of the definition of the competitiveness of the region makes it possible to note the following:

1) there is no single definition of this definition, the focus is on the availability of competitive advantages, but there is no concretization of their list, as well as selection criteria;

2) "competitiveness of the region" is often identified with the "competitiveness of the industry and the enterprise", which does not correspond to the real situation and distorts the vision of the essence of the competitiveness of the region;

3) competitiveness of the region is connected, first of all, with the economic component, which gives an absolute advantage, other components (ecological, resource, strategic, etc.) are taken into account as secondary, tangent to the basic concept;

4) does not pay attention to the potential of the region's competitiveness, its components, factors of influence, and role in the development of the regional economy.

In the author's opinion, the competitiveness of the region is a complex acquired ability of the local economic system to provide, in the current conditions and in the foreseeable future, a number of regional advantages that create the preconditions for the formation of the vector of development of regional economic architecture in order to achieve and maintain the priority market positions of its components.

Ensuring competitiveness is a complex process that depends on many factors and their combination. Competitive positions of the enterprise, industry, and region are achieved in the period when the activation of the corresponding policy ensures efficiency at the appropriate level. The competitiveness of the region is a relative concept, which has its own specific significance for the region, country, competitors, investors, foreign markets.

Держава та регіони

The types of competitiveness of the region are determined: innovative, resource, ecological, economic, strategic, and social. Each type has its own characteristics, and the only economic basis embodied in the presence or formation of competitive advantages.

As a result of the study, it is worth noting the direction of further research: the structure and complex system of the effects of competitiveness; the distinction between methods and means of ensuring competitiveness for different regions; Thirdly, the impact on the region's competitiveness of a set of factors, tasks, properties, and characteristics, which is a system of interconnected and interdependent components; forecasting the competitiveness of the region.